

Lapurdiko choko huntan, ala pindarrak biziago zaizkoten jauzten beren baitarik, ala urrikari othe gituzten gure aldarte tcharrean?...

Arimarik ez dugu aurkitzen; ez otomobilik, ez orgarik, ez abereik ere. Hegaztinak berak ichil daude beren ohantzetan. Ostoa bat ez da, igitzen denik. Zeruko izarrez bertze zer guziek iduri lukete, bakotchak bere moldean, oraiko itchura geldiar bethiereko menduak. Bada hargatik doi aire; alhorretan gaindi bildu usain on beregizko bat hautemaiten diogu.

Larrun-mendiari ez gira chichte baizik ohartzen. *Azkain*-go herria ere — eskuara-mintzazale garbienen herria — gordetzen zaiku bere haran gichenean, bizpalau etchaldeez garaitiko guzia. Eta bihurtzen gira *Sempere*-at buruz.

Zelaia hertsisko dugu behin, ezpondak itzal egiten baitauku ere ezker aldetik. Etche-andanaño baten artetik iragan-eta, agertzen zaiku bizkitartean askitto laster, urrunerat bichkar biribil apal batzuek hesten duten zelai handia.

Handi bezain ederra da. Alha bide dira hemen gozoki landareak, edozoin izan ditene, agorileko gauetan ere: buru-gaina estaltzen diote, doidoi ezagun den sapazko langarño batek. Bainan zer ichiltasuna! Zer bakea, hedadura guzian!

Zaldia apur bat ernatu baitzaiku, ez gaude luzaz herrirat heldu gabe. Etche-lerro beltz bat ikusten dugu lehenik, trebes gure aitzinean, eskuin-alde. Etcheak baino goragoko arbola batzuek belzten dute gehiago oraino, beren itzalaz. Karrikan sartzean, elektrikargi gorrats ahul batzu, direnak ere arras bakan. Karrika bera ilhunsko, arima bat gabe. Elizaren ondo-ondoko etche batean, argiño bat haatik.

— Ertora ditake izkiriartzen ari, diot ene koinatari.

— Ez, gibelchago utzi dugu karrikan ertor-etchea, bertze aldetik. Behatu diot; argirik etzuen, harek.

— Argirik ez bazen ere ageri, segur niz izkiriartzen ari zela Barbier, eskuarazko bertze liburu zonbaiten egitekotan. Langile gaitza da. Irakurtu duzu *Piarres*?

— Hemen dago ertor Barbier? Uste nuen Doniane-Garaziko ertora zela... *Piarres* irakurtua dut ba; liburu polit batzu dira, eskuara errech eta garbiz.

— Hala zaizkit nihauri ere. Badute liburu biek halako gochotasun bat, bihotzetik ezin utzizkoa, lehengo Galileatar jende onari baizik aurkitu izan omen ez dena nihoiz. Gochotasun hartarik kotsua hedatu zen bizkitartean orotarar, oichtian ginion Mediterranean berean gaindi ; sartu ere ba ausarkiñoan Eskualerrirat, Semperen behar bada gehienik.

Bainan hau duzu guziz miresgarria : Eskualduner beren jaidura hoberenak ez baitzaiezten den gutienik ahuldu ; azkartu ba, izaitekotz. Bigarren liburuak, gerlako zerez baita egina, erakusten dauku aski garbiki : etsai izigarriarekilako gudu beltzean, ez bide da izan gure herritarrak bezalakorik zango-besoz, begiz, hatsaz, asmuaz, beldurrik gabeko gemen iraunkorraz.

Alta, liburu beraren arabera, emazteen eskukaldia eta burua etziren ttipiangoak izan, dela etchaldearen erabiltzeko, dela haurren hazteko, dela senar urrunduaren elhe onez eta gochokeria zerbaitez laguntzeko, dela zaharren eta erien arthatzeko, dela hilen alderako eginbidetan.

Hortik Eskualdunek *Piarres-i* egin dioten esker berezia. Badirauke luzaz gutartean Barbier apez khartsuaren orhoitzapenak.

— Bertze gerlarik ez baledi gerta, ba.

— Bertze gerlarik ! ?

— Ba, bertze gerlarik gerta ez baledi. Jendea ez duzu ikusten sekula baino aztapar-zorrotzago eta tzarrago bilakatua berriz ?

— Izan bedi nahi duena. Eskualdun umeentzat irakurgeti ederrak gelditzen dira Barbier apezaren liburuak.

— Hori ba, eta handitzen abiatu direneko, ene semeek irakurtuko dituzte biak.

— Halaber, agian, bertze hanitzek. Barbier mendiez alde huntarik, eta bertzetik Domingo Agirre, Zumayako idazle bikaina, gure gazteen erakasle on izan bedite. Lur huntako gudu oies eta zirtzilak ez ditu, ondoan, lotsatuko hainbertze.

*
* *

Solas eta solas bagoazi holache bide-puska batean, baginoazken ere solas beretan luzaz, basa-lapin sasitik bricht athera batek ez balu bere chochoan trebetsatzera egin. Otoa gainerat jitearekin, beharrik sasi bererat itzultzen zaiku berdin laster, aldi huntan begi eta beharri handien orde ipurdi churia erakutsiz.

Bainan aitzinerat behatzearekin berriz, zer dugu hantcheko patar luzesko haren bihurgunean ? Hau mamu beltz, larria ! Eta zoin bitchiki dabilan ! Aitzinerat batzutan, artetan guti edo aski gibelerat ere ba ; noiz astoaren urratsean, noiz mandoaren takatikan ; azkenik, arnasa ilhun batekin, behor español baten lauazka pisuan. — Etzira ohartzen zer den ? — Ni ez, batere. — Gurekilako otoa da. Gaur ez dela etcheraino heltzen, lepoa.

Gu bien irriak !

Karitatez, bizkitartean, lasterka bagoazi neketan denaren atzemaitera.

Badiagu hoberik ! Gu bihurgunerat heldu orduko, hura, haizea bezala, firrindan harateko aldapa eztiari beheiti. Jabeak leihotik irrintzina-zinkañõ bat ez daukuia ere igortzen ?

— Baia baa ! dut aditzen norbaiti hortzen artetik, eta zango-punta ikusten diot geroago zapanago apaltzen. Karraskan bagoazi orai, gu ere.

— Emeki, bada ! Emeki, othoi !... Zer dira manera hok ! Gocha giten orai bedereen ittan bat ! Holako aroarekin !...

Aholku saminak, horiek : aire handiak sendatu baitzituen, gure andreenak.

Hurritzen da berehala motorraren jokada. Bidea ilhunduz doakigu bertzalde. Ilhuntzen ere zaiku itsuski, *Zuraide*-ko herri bilduaren parrean. Elektrikargiaren eskasean, etche-argirik ere ez delakotz ageri, diren baino handiago chutitzen zaizkigu beren bichkarretik eliza eta hunen inguruko bizitegiak. Nork lakike ere zendako diren beltz izar-dirdiraren azpian, egunaz churiak direlarik ? Beren itzalaz estaltzen gituzte. Zoin mokorrak gauazko bidezkarientzat ! Ez gira hemen nehor jostagura. Lazten gitu,

ororen gainera. bazterraren ichiltasunak. Britainiako choko batzuez orhoitarazten gitu. Bizkitartean, niri hurbil, bertze gogoeta batzu izan behar dira ; ez iduri gatik, zalu doa beribila, harribots gutirekin.

— Bere bi zintzur meharretarik batean bazuken kokatua porroska zerbait, daut noizbait salhatzen gidariak. Patarreko indarka hetan zaioke libratu.

Zalu bada zalu, neurrian doa halere gure beribila, etche-kandere gaztea bere alkitik samur dakion beldurrez. Nor jarraiki, bertzalde, zintzurra bat-batean ideki zaion odoleko zamariari ?

Ezpeleta. Elektrikaz argitua, dena. Athe-leihoak oro het-siak, bainan nola ez margoztatuak oro, paretetako churien artetik ! Karrikak zilarra bezain garbi. Arima bizirik ez karriketan. Ichiltasuna bera nolazpait mintzo, bizkitartean, dabilanaren bihotzari. Besta bat, hots, guziz gure begientzat.

Handik harat Camboraino, bidea berdin ichil, bazterra berdin geldi, zerua berdin eder. Zakur-sainga bat ere ez nihundik. Jende ala abere, oro lo ditazke, indarrak biharamuneko beritzen daieztela loak ! Oi, laborariaren bake eta zuhurtzia !

Cambo bere aldian loak hartzera deramake, hamekak eta erdia baita. Ez dugu ikusten nehor, aditzen ere ez deus, tipustapastean Urtsu-mendi zolatik tuta-soinu ozen bat baizik : bertzearena.

Zirurikarik saminenean baderamagu guk ere azken patarra, gaineraino ; bainan, aitzindua aitzindu, bertze otoa ari da orai-kotz bere tegirat sartzen.

Elgarretaratzen gira laster etche-aitzinerat. Atheko elektrikargi maiteak, intzaurrondoak, baratzeak, orok ongi-ethorri, eta gu oro ichilik, zer erran ez jakin ! Tente, begiak ñirñir eta ezpainenetan irriño batekin beha dagokigu bertzeer, lehenik heldu izan dena.

Ondotik jinen gidariak orduan, azpiz doakon trufañoari ohartzen ez balitz bezala, eta berdin irriz :

— Itzuli ederra, egungoa : 357 kilometra inguratu ditugu, bat gutiago ez. Bainan nori esker ?... Doietarik egin du ez

— 103 —

baitzarete Orreagan gelditu, zuen harri famatuaren ondotik. Beharrik han baitzen dakizuen laboraria, eta serio heldu bainautzuen haren solas maltzurra.

— Zer zen, gezurra ! ? diote egiten, harrituak iduri, lau andreek batean.

— Dudan zaudete ? Segurki, gezurra baitzen, ez ttipia. Ba eta zuek orok sinetsi !!!... Jainko maitea !

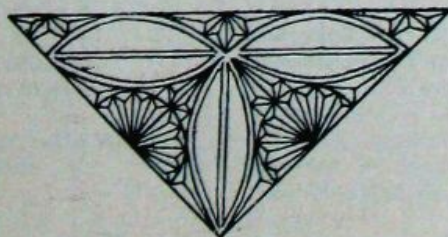
— Ba eta zu Jainkoak punitu !... Zuk Iruñan muntra galdu !... Merechi ! Merechi !...

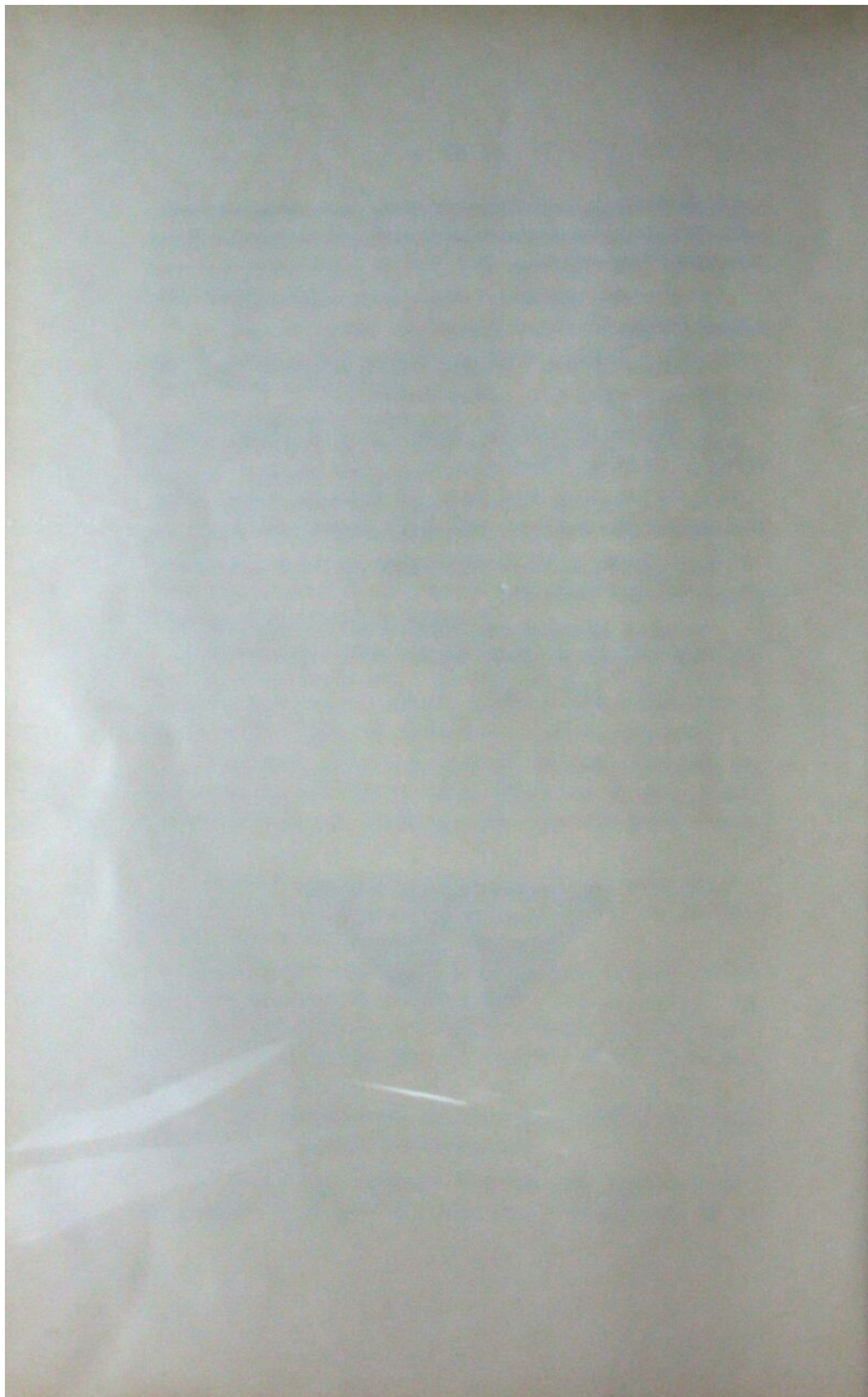
— Han da, han, bere tokian, ez Burgozen, delako harria. Harendako bakarrik, bertze aldiz batez eremanen zaitzuet.

Eta, gogotikago oraino irriz, badoa ene lagun gidaria bere etcheko athearen idekitzera.

Aitzintzea behartzen zaio haatik barnerat, hiruzpalau ukomilo ttipik atabalatzen baitiote bizkar zabala, erasiaño hunekin :

— Zu !... Zu !... Zu !...

HIZTEGIA

A

- Abegiar.* — Néolog.: accueillant.
Adailu. — Brique.
Adaska. — Rameau. Tresse.
Adoste. — S'égaliser. Par extension: s'accorder.
Agerrerat. — A la vue.
Agintari. — Chef.
Agoitze. — Nom basque du village d'Aoiz.
Ahogoza. — Heureux d'une sensation gustative.
Aholku. — Exhortation.
Aiduru. — Dans l'attente.
Aikatz. — Soulever.
Aintzira. — Lac.
Aitzitik. — Au contraire.
Aizkatze. — Chasser.
Akatz. — Défaut.
Alaitasun. — Exubérance.
Aldapa. — Terrain en pente. - Côte.
Aldezkari. — Partisan.
Aldigaizte. — Aggravation épistodique.
Alhatze. — Nourrir. - Pacager.
Alhor. — Petit champ.
Alhartze. — Seuil.
Alta. — Or donc.
Amageitze. — Néolog.: rendre apte à la maternité.
Amarru. — Liant.
Ameslari. — Rêveur.
Amilka. -- En roulant (de haut en bas).
Aminarre. — Belle-mère (abréviation usuelle du mot composé *amaginarreba*).
Amusko. -- Violet.
- Andiantza.* — Majesté.
Antze. — Dextérité manuelle.
Apain. — Soigné.
Apalatz. — Epervier. (Ne pas confondre avec *belatz*: corneille).
Apalgune. — Bas-fond.
Argi-zirrinta. — Rai de lumière.
Argitaratze. — Mettre au jour, publier.
Argal. — Clairsemé.
Arkaitz. — Rocher.
Arla. — Fossé.
Arnasa. — Reniflement.
Artegatu. — Rendu inquiet.
Aruntz. — Vers. *Loyolaruntz*: vers Loyola.
Askatze. — Délivrer. - Raviner en forme d'auge.
Asmu. — Flair.
Auhen. — Lamentation.
Atalki. — Convexité.
Athezain. — Concierge.
Atsedan. — Reprendre haleine.
Atzeko. — D'arrière.
Atzerritar. — Etranger de nationalité, mais surtout de race.
Auritze. -- Nom basque du village de Burguette.
Aurkerasle. — Contradictoire.
Aurkintze. — Endroit.
Aurpegi. — Haut du visage.
Aurrerapen. — Progrès.
Aurrez-aur. — Face à face.
Austria. — Autriche.
Austriako. — Autrichien.
Auzki. — Surface.
Azi. — Graine. - Semence.
Azita. — Assiette.
Azoka. — Halle.

Aztertze. — Examiner. *Azterketa:* examen.

B

Badihardukot. — Je lui résiste effectivement.

Bahitze. — Cerner.

Baitezpadako. — Indispensable.

Bakartiar. — Aimant la solitude.

Baldoki. — Tempe.

Baketiar. — Pacifique.

Banakatu. — Disséminé.

Baserritar. — Gens de la campagne.

Batza. — Société.

Begiko. — Plaisant à l'œil, surtout par l'harmonie des proportions.

Begiratu. — Réserve.

Begirune. — Considération.

Begitarte. — Visage dans sa longueur.

Bekoki. — Audace effrontée.

Bekuruntza. — Mine.

Beihala. — Autrefois.

Beranda. — Verandah.

Beregizko. — Original.

Beribil. — Dénomination humoristique de l'automobile.

Berro. — Fourré.

Bertan. — Sur-le-champ.

Betespai. — Paupière.

Betondo. — Cerne des paupières.

Bidaltze. — Mander. - Envoyer.

Bidatze. — Conduire.

Bidezkari. — Voyageur sur route. Ne pas confondre avec *bidekari*, qui signifie: bon marcheur.

Bihoztoi. — Courageux.

Bikain. — Excellent.

Biluz. — A poil.

Bioazi. — Qu'ils aillent. - On dit aussi: *biatza*.

Bitartean. — Dans l'intervalle.

Bitarteko. — Arbitre.

Bortu. — Pacage en haute montagne. - Endroit désert.

Botz. — Joyeux.

Bozte. — Se réjouir.

Burbutzikz. — En s'ébrouant.

Burujope. — Prétention.

Buztartze. — Enjouguer.

C

Chahu. — Net.

Cherranga. — Bande étroite.

Chichel. — Ciseau à froid.

Chilar. — Luisant de propreté.

Chintchimariak. — Les tribulations.

Chiribolatze. — Tournoyer.

Chorro. — Petite saillie ronde.

Comed. — Mot espagnol: mangez.

D

Dakust. — Je le vois. - *Dakusketalako izia:* la peur de le voir (selon les probabilités.)

Datchikola. — D'affilée. En continuité. Aitenant.

Datchit. — Il m'adhère, il me tient.

Dathozila. — Qu'ils viennent.

Datza. — Ils gisent.

Deithoragarri. — Très regrettable. - Lamentable.

Derakuste. — Ils le montrent.

Derraiku. — Il nous le dit.

Diozt - (*Dizt?*). — Me dit-il.

Diozte. — Il leur dit.

Dirudi. — Il semble, il ressemble à.

Donostia. — Nom basque de la ville de Saint-Sébastien.

E

Ebena. — Ebène.

Ebaindu. — Las.

Ebro. — Quantité énorme.

Edireite. — Trouver.

Edozer. — Quelconque. - N'importe quoi.

Egintza. — Acte.

Egitate. — Egard.

Egiztatze. — Vérifier.

Egoki. — Approprié.

Eiheralarre. — Nom basque de St-Michel-le-Vieux.

Eiken. — Néolog.: différence. Différent.

Eitziar. — Néolog.: dissemblance.

Ekaitz. — Tempête.

Ekandu. — Mœurs.

Elhasturi. — Bavardage.

Elizkizun. — Cérémonie religieuse.

Eltzagortu. — Tympanisé, assourdi.

Emokatu. — Crépi. - Collé.
Enbor. — Tronc d'arbre (vu en épaisseur).
Enda. — Race. On dit aussi *abenda*.
Endurtze. — Se consumer.
Epai. — Sentence.
Eraikitze. — Construire.
Erantzute. — Répondre.
Eretze. — Arriver à niveau.
Eriondo. — Convalescent de maladie.
Erkaitz. — Sourire méchant.
Erosoan. — Confortablement.
Errara. — Etalé sur le dos.
Errobia. — Nom basque de la Nive.
Erronkari. — Nom basque de la vallée de Roncal.
Esketari. — Quémendeur.
Eskualki. — Dialecte.
Eskualzale. — Zélateur de la langue basque.
Eskupeko. — Pourboire. Sous la main.
Eslai. — Oblique.
Espal. — Javelle.
Etchetiari. — Fermier.
Etchezain. — Métayer.
Etekin. — Produits livrables.
Ethentze. — Se creuser d'exténuation.
Euskaltzaindia. — L'Académie de Langue basque.
Ezagutuarren. — Quoique ayant connu.
Ezpartzu. — Corde d'ajonc tressé.
Ezponda. — Talus.

F

Fleitean. — Dispos.
Floka. — Cravate.

G

Gabatze. — Annihiler. (Rendre ou devenir obscur comme la nuit).
Gai. — Digne, Capable.
Gaientze. — L'emporter sur.
Gailur. — Sommet de montagne.
Galtzaratu. — Pavé de pierres pointues.
Gapelu. — Chapeau.
Gapirio. — Poutrelle.
Gardats. — Propre, de tenue correcte. Ergageant.

Garesti. — Cher, coûteux.
Gari. — Blé sur pied. - Plant du blé en entier.
Garrafla. — Carafe.
Gathe. — Chaîne.
Gauzkazke. — Il nous tiendrait.
Gaztelar. — Gens de la Castille.
Gemen. — Force d'âme, maîtrise de soi.
Gerenda. — Pente rapide. Précipice.
Gesaltze. — Se déliter, se fondre.
Gibelondo. — Conséquence. - Résultat.
Ginartza. — Musculature.
Gizadi. — Peuple.
Gizairudi. — Statue.
Gizaseme. — Mâle.
Gizotso. — Homme-loup des légendes.
Gogerauntzia. — En extase.
Gogo-erabaki. — Pensée, sous forme de jugement.
Goiarin. — Ecervelé.
Goiien-goienean. — A l'extrême hauteur.
Goipularri. — Néolog.: coupole.
Gulpida. — Hésitant par peur ou par timidité.
Gutieste. — Mésestimer.
Guziz. — Surtout.

H

Habe. — Poutre maîtresse.
Haran. — Vallée.
Hartu-eman. — L'échange.
Hasarre. — Irrité.
Haurcho. — Petits-enfants.
Hautemaite. — Sentir confusément.
Hedoi. — Nuage épais.
Hegatz. — Auvent de la toiture.
Herecha. — Trace, vestige.
Heren. — Tiers (fraction).
Herrikoï. — Amoureux de son pays.
Hiztegi. — Lexique.
Hutsgune. — Intervalle vide.

I

Ibai. — Rivière.
Ibar. — Vallée arrondie, généralement en cul-de sac. Haut de vallée.
Ibilera. — Démarche.

Idazle. — Ecrivain.
Idazki. — Fragment ou extrait
 d'une œuvre écrite.
Idazti. — Œuvre écrite.
Idukitze. — Retenir.
Idurikatze. — Imaginer.
Iduripen. — Opinion.
Igeltzu. — Plâtre.
Igurikitze. — Attendre.
Ihetche. — Effiloché.
Ikhertze. — Fouiller.
Ikusgai. — Digne d'être vu.
Ikuskatze. — Promener attentive-
 ment son regard sur.
Ikuskizun. — Spectacle.
Ikusmenean. — À portée de la vue.
Ikustaldi. — Visite. — On dit aussi
ikusaldi.
Ilhaun. — Flammèche éteinte.
Ilobaso. — Petit neveu.
Iñar. — Rayon de lumière.
Ingudi. — Enclume. — On dit aussi
ungide.
Intha. — Marécage.
Ipar. — Septentrion, nord.
Iragartze. — Annoncer.
Irain. — Injure.
Iraztor. — Fougère.
Irudimen. — Imagination.
Itsasturi. — Homme de mer.
Ittan. — Instant.
Itzalgune. — Endroit ombreux.
Izpegi. — Est, orient.
Izan-ezik. — A moins que ce ne
 soit.
Izur. — Pli.

J

Jabaltze. — Apaiser.
Jai. — Fête publique.
Jaka. — Jupe courte.
Jakintza. — La science.
Jakitatea. — Le savoir.
Jasotze. — Lever.
Jeinu. — Adresse d'artisan.
Jogi. — Jeu (fonctionnement.
 Point d'incidence).
Joi. — Joyau.

K

Kalipu. — Vivacité physique.
Kanaitate. — Caractère.
Kantauria. — Le pays des Canta-
 bres.

Kantitze. — Bouger.
Kantore. — Lutrín.
Karana. — Avenant.
Kaskaitze. — Se déformer par
 amaigrissement ou par usure.
Kasketa. — Entêtement.
Kazkar. — Raboteux, rocailleux.
Kezka. — Souci.
Khabarrota. — Renflé en tumeur.
Kizki. — Chaume, éteule.
Kizkurtze. — S'enrouler en volu-
 tes.
Kriskitin. — Castagnettes.
Kristau. — Chrétien. — Ame qui
 vive.
Kukulu. — Cime.
Kurlo. — Minuscule.
Kurubilkatu. — Ramassé sur soi.

L

Lagundi. — Société.
Langar. — Bruine.
Lapur. — Maraudeur, chapardeur.
Larrun-mendia. — La Rhune.
Lats. — Kuisseau.
Lau. — Palier. — Horizontal.
Lauazka. — Galop.
Legartza. — Plage.
Lehia. — Intention.
Lele. — Naïf et simple tout en-
 semble.
Lelo. — Enthousiasme.
Lerdoin. — Coteau à la fois allon-
 gé et arrondi.
Likits. — Trouble.
Lipar. — Petite quantité.
Lirain. — Elancé.
Luzaide. — Nom basque du village
 de Valcarlos.

M

Mailadi. — Escalier.
Maipulis. — Paletot.
Mapa. — Carte géographique.
Margo. — Nuance.
Margolari. — Artiste peintre.
Margoztatu. — Peint avec art.
Mendoi. — Amas volumineux
 quelconque, évoquant les con-
 tours d'une montagne.
Mendoitz. — Portion de montagne
 s'inclinant en talus, menaçant
 de s'écrouler.
Menpeko. — Sujet, assujetti.

Mentze. --- Dominer. - Au passif : se soumettre.
Mireste. --- Admirer. Parfois : regretter.
Menuzergo. --- Métier de menuisier.
Motho. --- Coiffe arrondie.
Munho. --- Plateau.
Museo. --- Musée.
Musker. --- Vert-gras.
Mustra. --- Volume apparent.
Muthiri. --- Maussade et dur.

N

Nabar-likistu. --- Tourné au gris-sale.
Nakaitz. --- Goguenard. - Dégoût.
Naro. --- Tranquille.

O

Odaiertzean. --- A l'horizon des nuages.
Ohartzarea. --- Objet de remarque.
Ohe-mahi. --- Table de nuit.
Okil. --- Pivert. - Au figuré : opaque, intercepteur, écran (?).
Olde. --- Impulsion. - *Gure oldez* : de notre propre mouvement, spontanément.
Olerkia. --- La Poésie.
Olha. --- Fonderie.
Ondikotz. --- Hélas !
Opor. --- Déconvenue.
Oraitan. --- A l'instant même.
Oren berri. --- Heure légale.
Oren zahar. --- Heure solaire.
Orhoitmen. --- Souvenir, mémoire.
Orhoitzaren. --- Objet de souvenir, matière à se souvenir.
Orobat. --- Aussi bien.
Orozbat. --- Tout ensemble.
Orreaga. --- Nom basque du village de Roncevaux.
Ortzadar. --- Arc-en-ciel.
Ospa. --- Faste.
Ortzalde. --- Vers le ciel.
Ospetze. --- Illustrer.
Ostiko. --- Etai.
Othartze. --- Se transformer en lande à genêts.
Ots. --- Bruit.

P

Para la mamá. --- Phrase espagnole, signifiant : pour la maman.
Pekatz. --- Subir les conséquences.
Pentoka. --- Butte.
Pinpalet. --- Tarière. - Perçant.
Pinpirin. --- Joli comme un bouton de fleur, comme un papillon.
Pirkoiltze. --- Se remettre (en vigueur).
Planadera. --- Esplanade.

R

Ruso. --- Russe.

S

Sai. --- Vautour.
Sailkatze. --- Diviser en tâches.
Sainda. --- Sainte.
Saing. --- Aboiement.
Sakeloren. --- Montre de poche.
Saltegi. --- Magasin. - On dit aussi : *saltoki*, *salgi*.
Seaska. --- Berceau.
Sarguia. --- Entrée.
Sendalari. --- Guérisseur.
Serio. --- Sérieusement.
Soailu. --- Plafond.
Soin. --- Corps.
Soinka. --- S'épaulant, se poussant latéralement.
Sorjes. --- Démesuré. Extravagant dans le mauvais sens.
Sotil. --- Consistant, solide.

T

Tarro. --- Grandet.
Tegi. --- Abri.
Tente. --- Pilier. - Debout, le buste droit.
Tetele. --- Bavard de tempérament, au débit molasse.
Thematze. --- S'obstiner.
Titarratu. --- Bigarré.
Trebe. --- Familier.
Trikatze. --- S'arrêter un moment.
Ttunttun. --- Tambourin à une seule baguette.
Ttipoi. --- Corset de toile.

Ttutturru. — Sommet en forme de cône.
Tupustadako. — Brusque, soudain.

U

Udaletche. — Hôtel de Ville.
Udare. — Fruit en général.
Uhartzé. — Horizon d'une étendue d'eau.
Uhin. — Vague.
Ugari. — Abondant.
Ukare. — Poignet
Ukertze. — Odorer. - Par extension : comprendre.
Unhatu. — Rompu de fatigue.
Urdail. — Estomac.
Urgoi. — Fierté. - Fier.
Urraska. — Promenade.
Urrin. — Odeur mauvaise.
Urrutirat. — Vers le lointain.
Usnatze. — Humer (contraction de *usaintze*).
Usu. — Fréquent.
Uzta. — Récolte.

Z

Zabalgune. — Evasement.

Zaintzozte. — Néolog. : saisissement.

Zalantzatzé. — Se balancer. Osciller.

Zaraitzu. — Nom basque de la vallée de Salazar.

Zedra. — Cèdre.

Zeregin. — Tâche.

Zerranga. — Bande étroite d'un objet quelconque.

Zerren. — Artison (genre d'insulte).

Zilin. — Inconsistant. - Trainant.

Zintzo. — Franc. - De bonne foi.

Zipoteka. — A pleine poitrine, à plein souffle.

Zipu. — Puits.

Zirikando. — Sobriquet donné aux agitateurs.

Zirimola. — Tornade, tourbillon.

Zirringila. — Vville.

Zirritu. — Soupirail.

Zizkatze. — Se trouer par vermoulure.

Zirudien. — Il ressemblait à.

Zuhatz. — Arbre.

Zume. — Osier.

Zurpail. — Blafard.

Zutoi. — Tronc (vu en hauteur).

AURKIBIDEA

AITZIN-SOLAS	5
I. — MUGARAINO	7
II. — NABAR-GOTTIN HARAT	13
III. — NABARREKO HIRI-NAUSIAN	20
IV. — BAZKARIA	26
V. — BAZKAL-ONDO	33
VI. — GIPUZKOAKO SARGUIA	39
VII. — CHINTCHIMARIAK	44
VIII. — LOYOLAN	52
IX. — ZIRIKANDO	69
X. — ITSASOA KUKULAUKA	76
XI. — BERTZE BIETAN AGERTZEN	83
XII. — GAUAZ	90
HIZTEGIA	104

